

Akademikerne

Vår ref.:
TEADeres ref.:
[Navn]Dato:
14. mars 2023

Høring – NOU 2022:20 Et helhetlig skattesystem

Skatteutvalget foreslår endringer i skattereglene på en rekke ulike områder. Tekna gir i dette innspillet kommentarer til utvalgets forslag om endringer i skattereglene for pensjonsinntekt.

Tekna mener det er helt nødvendig å se skattereglene for pensjonsinntekt i sammenheng med opptjeningsreglene for alderspensjon i folketrygden og utformingen av det fleksible pensjonssystemet. Et bærekraftig pensjonssystem forutsetter høy grad av forutsigbarhet for pensjonsnivået. Som pensjonist er det få muligheter til å påvirke inntekten før skatt. Det bør derfor også være høy grad av forutsigbarhet om skattereglene på pensjonsinntekt.

Alderspensjonssystemet i folketrygden er utformet ut fra flere hensyn. Alderspensjon i folketrygden skal gi en standardsikring der pensjon skal stå i forhold til inntekten som yrkesaktiv.

Alderspensjonssystemet skal også gi en rimelig minstesikring for de som ikke har opptjent alderspensjonsrettigheter. Tekna mener disse målsettingene med pensjonssystemet og den konkrete utformingen av opptjeningsreglene, må bygge på en vurdering av pensjon etter skatt.

Tekna mener forholdet mellom minstesikring og standardsikring i pensjonssystemet er for sammenpresset og gir for dårlig pensjonsuttelling for arbeid og inntekt over 7,1 G. Skatteutvalgets forslag til høyere skatt på opptjent pensjon vil gi en ytterligere sammenpressing av pensjonssystemet gjennom å svekke sammenhengen mellom livslønn og pensjon.

Tekna minner om at marginals-katten på opptjent pensjon allerede er svært høy for å ivareta at minstenivået blir skattefritt. Tekna kan på denne bakgrunn ikke støtte en ytterligere økning av skatten på opptjent pensjon uten at pensjonsopptjeningen styrkes.

Forholdene ligger nå godt til rette for at Stortinget kan se skattereglene for pensjon og pensjonssystemet i sammenheng.

Evalueringsutvalget for pensjonsreformen har i NOU 2022:07 Et forbedret pensjonssystem, foreslått justeringer i pensjonssystemet, men konkluderer med at hovedgrepene i pensjonsreformen var viktige og riktige. Pensjonsutvalgets innstilling er et innspill til et nytt, bredt pensjonsforlik. Et slikt forlik må også skje i tett dialog med partene i arbeidslivet, slik regjeringen legger opp til i Hurdalsplattformen. Tekna mener skattereglene for pensjonsinntekt ideelt sett bør være en del av et slikt forlik.

Vi viser for øvrig til Akademikernes høringsuttalelse om NOU 2022:07.

Nærmere om våre vurderinger

Tekna mener generelt at det er krevende å utforme et godt skattesystem for pensjonsinntekt uten å komme i konflikt med målsettingene i pensjonsreformen. Dette må sees i sammenheng med at pensjonsrettigheten i folketrygden etter pensjonsreformen består av en pensjonsbeholdning, mens skattesystemet tar utgangspunkt i årlig utbetalt pensjon. Siden pensjonssystemet er bygget opp rundt fleksibelt og nøytralt uttak av pensjon, vil uttakstidspunkt påvirke nivået på årlig utbetalt pensjon og dermed skatten, for gitt pensjonsbeholdning. Det er viktig at skattesystemet ikke motvirker intensjonene i pensjonsreformen og at skattereglene utformes slik at de i minst mulig grad kommer i konflikt med fleksibelt og nøytralt uttak av pensjon.

Utvalget foreslår regler som skal gjøre det mer lønnsomt å arbeide ved siden av å motta pensjon. Tekna støtter intensjonen i forslaget uten å ta stilling til den konkrete utformingen av forslaget.

Utvalget foreslår at det særskilte fradraget i skatt for mottakere av pensjon fra folketrygden ikke skal gis ved uttak før laveste alder for mottak av minstesikringen i folketrygdens alderspensjon, som nå er 67 år. Tekna mener dette forslaget er problematisk siden det bryter med nøytralitetsprinsippet. Et slikt forslag kan sees i sammenheng med at den generelt høye marginals-katten på opptjent pensjon gjør det lønnsomt å fordele pensjon over flere år isolert sett. Vi mener imidlertid dette er en problemstilling som krever ytterligere utredning og legger til grunn at det ikke er hensiktsmessig å behandle pensjon skattemessig ulikt før og etter en bestemt alder innenfor uttaksintervallet.

Det særskilte fradraget i skatt for mottakere av alderspensjon i folketrygden er innført for å sikre at minstenivået i pensjonssystemet er skattefritt. Det skattefrie minstenivået var i 2022 om lag 230 000 kroner. Nedtrappingen av skattefradraget ved høyere opptjent pensjon medfører at marginals-katten på opptjent pensjon er svært høy for all opptjening. Det medfører at sammenhengen mellom den formelle opptjenings-satsen i folketrygden på 18,1 pst. og pensjonsuttelling etter skatt blir lav.

La oss se på et eksempel.

Utvalget viser til at en pensjon på om lag 300 000 med 2022-regler medfører 10,9 pst. i skatt. Dette utgjør om lag 33 000 kroner. Siden minstenivået er skattefritt betyr det at den opptjente pensjonen på 70 000 før skatt skatlegges med 33 000 kroner. Gjennomsnittlig skatteprosent på opptjent pensjon blir dermed om lag 47 pst. Utvalget foreslår å øke skatten på opptjent pensjon ytterligere. Tekna kan ikke støtte dette.

Våre beregninger indikerer at det kreves 40 år med drøyt 6 G i lønn, om lag 670 000 kroner, for å oppnå 300 000 kroner i pensjon fra folketrygdens alderspensjon for personer som er født 1963 og som får all alderspensjonsopptjening beregnet etter nye opptjeningsregler gitt at dagens minstenivå videreføres.

Eksempelet viser at pensjonssystemet i folketrygden er mye flatere enn den formelle opptjenings-satsen gir inntrykk av. Både innretningen av skattesystemet med høy marginals-katt for all opptjening utover minstenivå, avkortning av opptjening mot garantipensjon og det lave opptjeningstaket på 7,1 G bidrar til en svak sammenheng mellom livslønn og pensjon etter skatt.

Tekna mener at det gitt dagens regelverk for skatlegging av pensjonsinntekt, bør gjøres endringer i opptjeningsreglene som gir bedre pensjonsuttelling for arbeid. Dersom skattenivået økes ytterligere,

øker behovet for å styrke opptjeningen før skatt. Opptjeningsreglene og skatt på pensjonsinntekt må sees i sammenheng.

Særskilt skatt på tjenestepensjon

Utvalget drøfter, men foreslå ikke særskilt skatt på tjenestepensjonsopptjening. Utvalget anbefaler imidlertid at dette utredes.

Tekna mener folketrygdens lave uttelling for høyere utdannede er problematisk. Lang utdanning medfører normalt en lønnsutvikling som over tid gjør at overgangen til pensjon innebærer en særlig stor inntektsnedgang. Langtidsutdannede, som kommer sent inn i arbeidslivet, må kunne oppnå en god pensjon. Den lave pensjonsuttellingen i folketrygden skyver ansvaret for standardsikring over på tjenestepensjonene.

Tekna mener en særskilt beskatning av tjenestepensjonsopptjening som kommer i tillegg til den høye marginalsakten på pensjonsutbetaling, vil øke behovet for å styrke uttellingen i folketrygden for langtidsutdannede.

Tekna kan ikke støtte en særskilt skatt på tjenestepensjonsopptjening og mener det ikke er nødvendig å utrede en slik skatt.

Med vennlig hilsen

Line Henriette Holten
generalsekretær